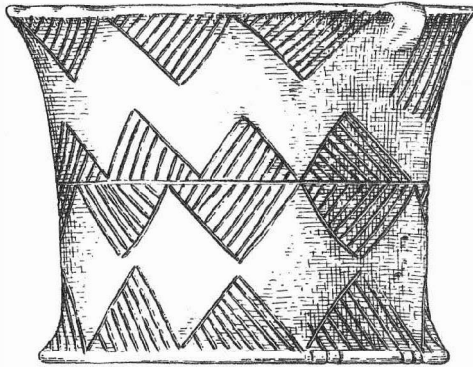


ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1982



BRNO 1984

NÁLEZ POLOTOVARU KAMENNÉ SEKERY NA PODSTRÁNSKÉ ULICI V BRNĚ /okr. Brno - město/

Antonín Přichystal, ÚÚG, pobočka Brno

Při úpravě zahradních teras za domem č. 48 na Podstránské ulici v Brně na jaře 1982 našel K. Kudynek polotovar kamenné sekery, jež předal autorovi této zprávy. Zahradní terasy jsou vytvořeny na příkrém svahu, který je součástí jihozápadního úbočí Stránské skály. V okolí artefaktu nebyly pozorovány podle sdělení nálezce žádné další archeologické materiály. Poněvadž polotovar sekery byl zjištěn ve svahových sedimentech na spodní části úbočí, je pravděpodobné, že tam byl přemístěn splachy z vyšších partií a nebyl zřejmě na svém původním místě.

Polotovar sekery má délku 12,5 cm, šířka kolísá mezi 4,4 cm v tylové části a 6,6 cm v břitové části, výška je 2,9 cm, váha činí 384 g. V nárysu má trapezovitý tvar. Typologicky jde o vyspělou formu, kterou je možné zařadit do eneolitu, případně do mladého neolitu /za posouzení děkuji M. Salašovi z Moravského muzea/. Artefakt byl vyroben přitloukáním ze zbrídlíčnatělého diabasu, který pochází z metabazitové zóny brněnského masívu. Plochy břídlíčnatosti byly při výrobě využity a zůstaly zachovány na podstavě a hřbetu polotovaru sekery. Původně temně zelená barva horniny je viditelná pouze na čerstvém lomu v břitové části, jinak je povrch horniny patinován do světle šedozeleného odstínu.

Nález má význam ze dvou hledisek. Za prvé dokumentuje použití dalšího typu horniny z metabazitové zóny brněnského masívu - diabasu - k výrobě broušené industrie /již dřívě je popsáno využívání zelených břidlic, všesměrných amfibolických dioritů a dioritových porfyrítů¹/. Za druhé signalizuje možnost výskytu ještě jiného exploatačního centra zdejších jurských rohovců, tentokrát někde na jihozápadním úbočí Stránské skály, vedle již známé lokality kultury nálevkovitých pohárů, ležící zhruba kilometr východněji.

Literatura:

A. Přichystal, Petrografické studium štípané a broušené industrie z lokality s MMK v Brně - Bystřici, 1981, 8 stran, MS Muzeum města Brna.

Fund des Halbfabrikates einer Steinaxt in der Podstránská Gasse in Brno /Bez. Brno - město/. Im Garten des Hauses Nr. 48 in der Podstránská Gasse in Brno hat man das Halbfabrikat einer Steinaxt, ohne weiteres Begleitmaterial, gefunden. Typologisch handelt es sich um eine entwickelte Form, die man in das Aneolithikum oder in das junge Neolithikum einreihen kann. Als Rohstoff wurde Diabas aus der metabasischen Zone des Massivs von Brno benützt und somit ist ein weiteres Beispiel für die Verwendung dieser Gesteine zur Herstellung von geschliffenen Werkzeugen gegeben. Man kann nicht ausschliessen, dass dieser Fund das Vorkommen eines von den Zentren der Exploitation der Hornsteine signalisiert, die in Jura-Kalksteinen der Stránská skála vorkommen.

ZÁCHRANNÝ VÝZKUM NA ENEOLITICKÉM VÝŠINNÉM SÍDLIŠTI VE VÝROVICÍCH

/okr. Znojmo/

Ivo Rakovský, AÚ ČSAV Brno

/Tab. 3-4/

Eneolitická výšinná osada ve Výrovicích je známa již z dřívějších výzkumů F. a V. Vildomce a katedry prehistorie FF UJEP. V současné době probíhá v její těsné blízkosti výstavba údolní nádrže na Jevišovce a část lokality bude touto stavbou zničena. Proto jsme zde v červenci a srpnu 1982 provedli předstihový záchranný výzkum spojený s kompletní geodetickou dokumentací celého areálu výšinného sídliště. Výzkumné práce se zaměřily na jihozápadní část lokality, kde byla buldozerem a posléze ručně skryta a začištěna plocha cca 50 x 40 m a položeny další sondy. Celkem jsme zde prozkoumali 145 archeologických objektů. Nejstarší zjištěné osídlení náleželo nejmladší fázi kultury s MMK, jejíž keramický materiál pocházel převážně z kulturní vrstvy. Výjimečný nález představuje žárový hrob uvedený kultury, již druhý z tohoto výšinného sídliště. Spálené kosti byly vloženy do mělké jamky a překryty částmi 3 nádob. Rovněž většinou z kulturní vrstvy pochází materiál KNP. Velmi sporadicky jsme narazili i na keramiku zdobenou brázdlé-

ným vpichem typu Retz-Křepice-Bajč. Početnější nálezy patří lidu s kanelovanou keramikou. Zejména pozoruhodný je objev zahloubené chaty s kúlovými jámami v rozích a výklenkem v severní stěně. V jejím zá- sypu jsme našli hodnotný soubor keramiky, štípané industrie, kusy červeného barviva a početnou kolek- ci zvířecích kostí. Z dalšího objektu uvedené kultury pochází i měděné šídlo. Lokalita ve Výrovicích byla osídlena i ve starší době bronzové. Z kulturní vrstvy i z některých objektů pochází keramický materiál ná- ležící únětické kultuře.

Rettungsgrabung auf der äneolithischen Höhensiedlung in Výrovice / Bez. Znoj- mo/. Bei der Rettungsgrabung der äneolithischen Höhensiedlung stellte man eine Besiedlung der Kultur mit MBK und TBK, der Kultur mit kannelierter Keramik fest und es wurde auch Furchenstichkeramik vom Typ Retz-Křepice-Bajč gefunden. Zu den wichtigsten Funden gehört ein Brandgrab der Kultur mit MBK und eine eingetiefte Hütte der Kultur mit kannelierter Keramik mit Pfostenkonstruktion.

ENEOLITICKÉ OBJEKTY V OPAVĚ-PALHANCI

/okr. Opava/

Jiří Pavelčík, AÚ ČSAV Brno

Pracovníci opavské expozitury AÚ ČSAV zjistili v opuštěné pískovně v severní části katastru osady na- rušené pravěké objekty. Lokalita se nachází severně od řeky Opavy v prostoru kóty 273,8. Nálezy byly zjištěny na západní a na východní straně těžní jámy.

Objekt na západní straně byl cca 4 m dlouhý a dochovaná šířka činila 120 cm. Byl patrně obdélného tva- ru. Ve střední části se nade dnem nacházela rozsáhlá mazanicová destrukce. Ze zášypu jsme získali drob- né pazourkové čepele a zlomky keramiky, které lze datovat do období kultury s keramikou nálevkovitých pohárů /plastické podkovy/. V horní části výplně byly rozptýleny drobné úlomky keramiky pocházející ze 14. - 16. století n.l.

Objekt ve východní stěně je cca 10 m dlouhý a 120-140 cm hluboký. V době průzkumu jsme zakreslili je- ho profil a uskutečnili kontrolní sondáž. Vše nasvědčuje tomu, že jej můžeme interpretovat jako hliník. Z kontrolní sondy a při začisťování profilu jsme získali štípanou industrii, kamennou palici, zlomek hlavič- ky zoomorfni nádoby /po Úvalně druhá na území opavského Slezska/ a úlomky keramiky. Její výzdoba /ka- nelura, "vlčí zuby" atd./ bezpečně řadí objekt do boleslávské fáze kultury lidu s kanelovanou keramikou. Výzkum hliníku bude ukončen v roce 1983.

Aneolithische Objekte in Opava-Palhanec / Bez. Opava/. Im Raume der Kote 273,8 im nördlichen Teile des Katasters der Niederlassung Opava-Palhanec stellten Mitglieder der Expositur in Opava zwei Gruben fest. Eine von diesen gehört in den Zeitabschnitt der TBK und die zweite in die Bo- leráz Stufe der Badener Kultur. Unter anderem stammt aus ihr das Bruchstück eines Köpfchens /Ziegen- bock?/ von einem zoomorphen Gefäßs.

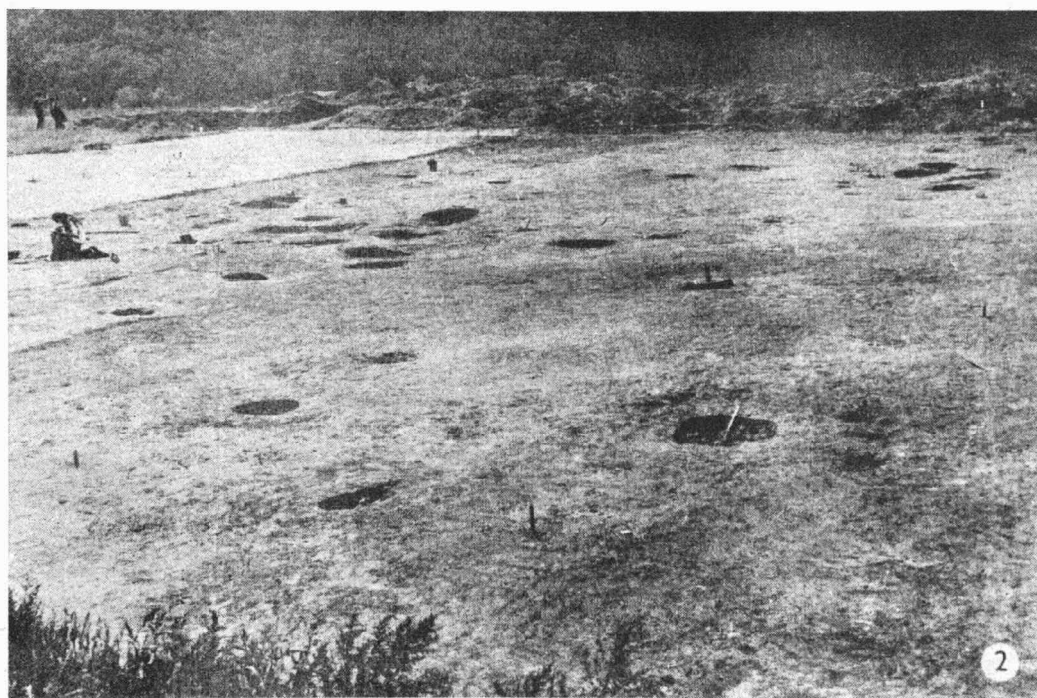
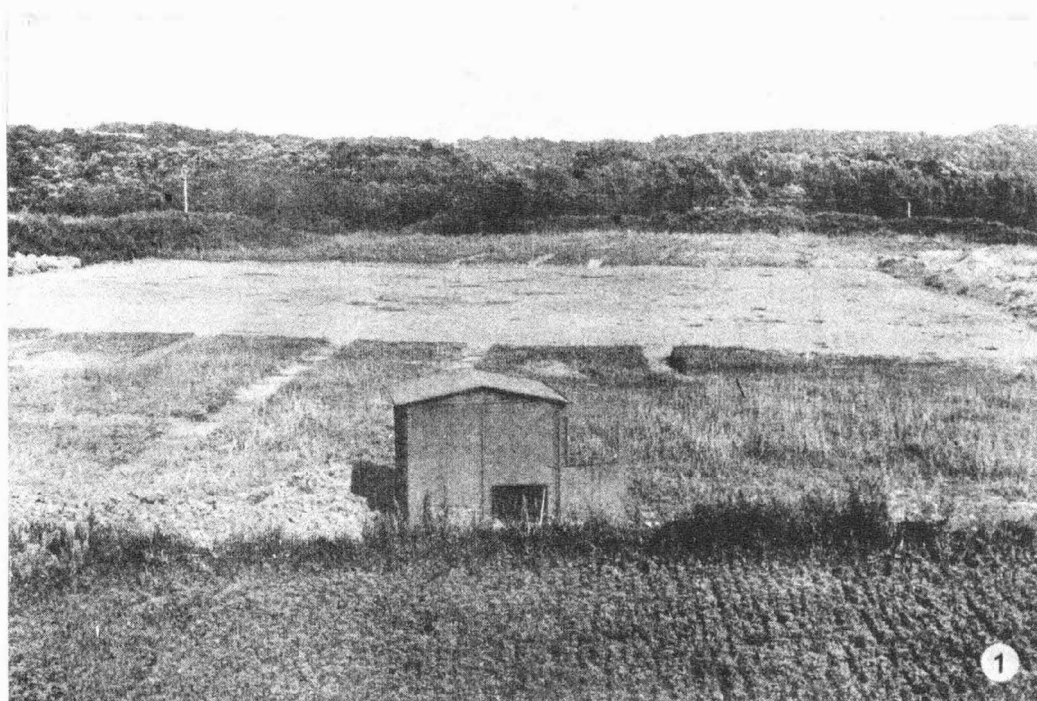
XVI. GRABUNGSETAPPE DER HOHENSIEDLUNG IN HLINSKO BEI LIPNÍK n. BEČ.

/Bez. Přerov/

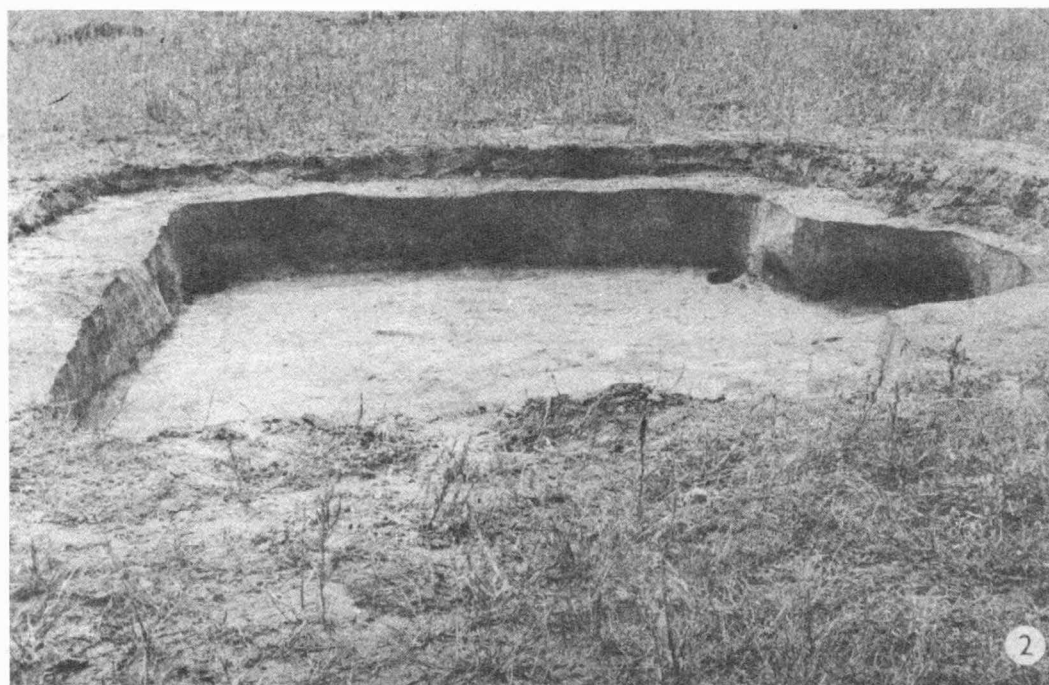
Jiří Pavelčík, AÚ ČSAV Brno

In den Tagen vom 5. Juli bis 6. August 1982 fand die XVI. Grabungsetappe auf der Höhenniederlassung der Träger mit kannelierter Keramik "Nad Zbruzovým" in Hlinsko bei Lipník n. Beč. statt. In ihrem Ver- laufe wurden drei Grundfragen gelöst:

1/ durch geophysikale Methoden hat man den Verlauf der Fortifikation im nördlichen Teile der nordöstli- chen Seite des Siedlungsplateaus verfolgt, d.h. gegenüber dem Cañon "Židova debrá". Die festgestell- ten Anomalien wird man durch archäologische Methoden beglaubigen müssen.



Tab. 3
Výrovice /okr. Znojmo/, "Velká skála". Celkový pohled na zkoumanou plochu. 1 od západu; 2 od severu. -
Gesamtanblick auf die untersuchte Fläche. 1 von Westen; 2 von Norden.



Tab. 4

Výrovce /okr. Znojmo/, "Velká skála". 1 žárový hrob kultury s moravskou malovanou keramikou. - Brandgrab der Kultur mit mährischer bemalter Keramik; 2 zahloubená chata kultury s kanelovanou keramikou, pohled od východu. - Eingetiefte Hütte der Kultur mit kannelierter Keramik, Ansicht von Osten.

PŘEHLED VÝZKUMU 1982

Vydává: Archeologický ústav ČSAV v Brně, sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor: akademik Josef Poulík
Redaktoři: Dr. A. Medunová, Dr. J. Meduna, Dr. J. Říhovský
Překlady: Dr. R. Tichý, E. Tichá
Kresby: A. Krechlerová /pokud není na tabulce uveden jiný autor/
Na titulním listě: hmoždíř jevišovické kultury ze Svitávky /okr. Blansko/
Tisk: Moravské tiskařské závody, n.p. Olomouc, závod Gottwaldov,
provoz 34 - Kyjov
Evidenční číslo: ÚVTEI - 73332
Vydáno jako rukopis: 400 kusů - neprodejné